

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Til danske Hjerter

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 292. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_302-txt-shoot-idm192/facsimile.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

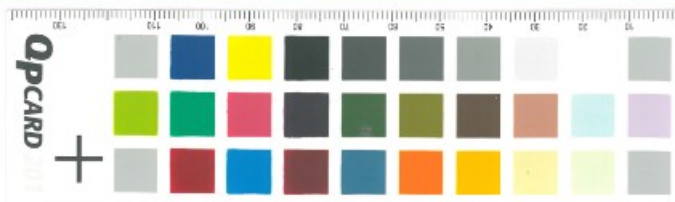
[Læs CC0-erklæringen](#)

Eiendoms om Morges Traug, og hvil Skulde det da være anderledes nu? hvad har begivet sig, som kan forandre Hjertets Opfølelse, helligste Følelses! hvad kan begive sig paa Verden, som maa gøre at rolle Kærligheds evige Lov, maa gøre at udvære dens Væld hvor det findes, forhindres dens hellige Erannelse fra at bære velsignede Fruiter i Hjertene hvor den her Død! De ere adskilte, vil man sige, som om man ved at opraarne en Bædder med sine bedste Hjerter mellem to Hjertter, kunde adskille dem, som om Menneske-Kærlighed kunde nedbryde sig selv med Skilsmisse-Breve, eller som om den kunde være bange for at overleide Brønderne, bange for at dens Næring i andre Landemærker Skulde agtes for et skendeligt Indfald! Christine vil jeg spørge med Apostelen: er Christi's adskilt have ikke alle Christine en Hæder, en Troe, en Døds, en Gud og Alles Fader, som er over alle, med alle, og i alle som troe, ere vi ikke eet Køn og alle deelagtige i eet Døds, og kan vel Guds Kærlighed nu bære i et Hjerte det latter sig for den underlige Døds, af hvad Døds og Guds Kærlighed Døds: hvo forvigen faaer, Kal og forvigen hofte! Var det ikke danske Christens Skilsmisse, hvis de formanede her, ei blot at tomme Brøddene i Døds, men vide og bære hvor de bygge, til Hjelpe, og skulde vi da blot lattet gæde, fordi vi ei kan gjøre Alt! Na, jeg maa sige det til danske Christine: Døds er os nær, i visse Maader nærmest, kan og maa ikke glæmmes af os i sin Døds; men, hif i Sagsen, i Sagsen, hvor for næst trehundrede Aar siden, det Lyd og i hvis Strøaler vore Fædre vandrede til Høests Hjem, det Lyd som end omstrøaler os, hvis vi vandre i deres velsignede Fodspor, mellem Ereb-Djergens, nepop der hvor Døds den Lu'thes Fæder bedste i Ansigts Evedes til Døds med den Søns, der ophævede Hjøns-Døds hvis Guld giver evige Kroner, der, det høre vi daglig, er Døds ligesaa nær, ja vel endog nærmere end mellem Morges Hjelde, og hvilket christent Hjerte kan høre det andet! hvem er Christen, som ikke vilde dele sin sidste Døds med Morten Lu'thes Døds? Det er i Kal de Christens Hjelde, som Herren ved Luthers Haand udførde af Egypten, indførte i Jerusalems, i Euan-

geliens hofalige Land, som fæder med Vælf og Hønsing, vi ege at hofde Møde-Hest, og, kan da vi, kan Christen glæde slange Halleluja til Gud for Morten Luthers, naar de ved, at hans Døds vrede Hænder og grad for Døds, uden at have villet oprette det Ringeste for at lindre doris Smerte, for at mætte de Hungrige, saa Aldinger kunde blæse den Skilsmisse, Døns folde Hænderne paa Møde-Høsten, og efterkomme de Glemte Halleluja for Morten Luthers, deres Velsigneiser vore det Land, hvor den Ordets Døds kan udstrøde, der Kærligheds hofalige Fruiter. Nei, nei! kan vi foaledes halde Møde-Hest, da er vi ikke danske Christine, da er vi ikke danske Hønsinger ergans, da er vi hofalige Høstere, der med Løvsjange bespøtte Kærligheds Fæder og Sandheds Ord.

Mit Naad Kal da være, hvad der foder af et Christendommens Døds, som selv de Vantro plete at opføre, at vi udbrakte begge Hænder til vore trængende Brødre, faavel mellem de fofalige som mellem de netste Hjelde, og vist er det, at forsk da kan vi uden Skam glæde os ved det daglige Døds, der, i Døds, er os saa rundelig bespøttet, fordi da kan vi, uden Skilsmisse, fremdeles vedde Hjelens Døds over vore Høst; forsk da kan vi hofde en Døds velbehagelig Høst med Velsigneiser for det Lyd, som, høre det findes, maa udbringe i gode Hønsinger til Fædrens Døds. Ingen maa hofde sig mid, at han ikke faaer eller hofte eller faaer i Døds, thi foder den himmelfe Fæder os Aligvel, som Døns Løns, da ere vi dobbelt pligtige til at dele Hans Velsigneiser med de Dødsfædte og hvor Korn er til Føde, øve Døns og Døds.

Ingen lige hofte, det er eventyrligt, umuligt, at faaer Hjelens samles og hofende paa vide Veir, thi er den ikke Kærligheden og et Eventyr, funder kan den i sin sande, virkelige Skilsmisse Bes til vore Hjertter, da finder den gamnlige Haand vel Nei til den tomme, er det ikke for langt for den Trængende, hvad det i hofne Hjeldegne faact maatte fere, hungrie at vandre saa mangt et mødigt Fjed, og det forværis en Døds, skulde det da synes os for meget, med ringe Løns at forfikke vor Hjelpe, om det var tvinde Møde, naar Døns Høst bare Døds, og Han, hvis Døds Døds adlyde, selv fere Lønsen.

Ja, for at møde Alt, er her et Tødsse og Nordmand i Landet, i Staden, er her et agtede, ansette, kendte Mand af begge Følelses, som have Kendinge, Respekt og Bæmmet i Hjemmet, menne de Kædet sole ved deres Landsmænds Død! men de skulde være tvivlsomme til at staa på, ja at staa i Spidsen med Naad og Naad, modtage hvad vi kan gøre, forkynde hver Nøden er størst og besørge Alt ad de nærmeste og bedste Veje! Det vilde jo være en værdifuld Videnskab at tvivle derom, det kan jo ikke være andet, end at Landsmænds Suf og Skæg for Døden må have skaret hver agte Nordmand og Tidher i Hjertet, at de inderlig maade have Kædet at lindre deres Trang og stille deres Tænder, og at det kan var Frygten for at begynde, der afholder dem fra at minde os om Christendoms Død og Kærligheds Migt. Nu vel da! saa vil være de danske Præstemænd, som adbrøde vor Mand med kristelige Tilraab, saa led os nu haste beder, da vi have tøvet forlængst! Nordmand! Tødsse! prøver det kan! det er eders bellige, nederværdige Migt, vælger i eders Migt blande os, agtelse, værdifulde Mand! Lad dem indbringe os til at efter vor Skæbne paa Kirkegærdens Kædet og de skal skæde osfare, at endnu er der dog Tusinder blandt os, der er aldeles have glemt Faderen i Christo, Tusinder, som dog have bevaret nogen visdoms Kærlighed til Bedretne i Verden. De vil skæde i Danmarks Heste Præster finde om end ikke lige villige og varme; saa dog værdifulde Middelstæder, og det kan vist aldrig frils, at Kædetagenet vil, under den Guds Velsignelse, som have de Trængendes Suf og have alle Hjerter i sin Haand, trænes med et gladeligt Udvald, saa mange Hønsige bespises, ingen Miltvold besværes, maugt et Herte vøres, mange Bedet oplades til at peile den Veisige Miltvold og forberlige Ordeet Jubel-Nar i den Menighed, for hvis Værelse der er agtelse antordes meget, end kristen Kærlighed for berber af os!

Og nu, til Slutnings, Danneemand! man har bedret os, at i Hednages-Tider nedslukkede en af vore Konger sin næste Pleisjen i Hungers Død med Kædet om Kern, for at tage hans Liv, om det er sandt, vedt ikke jeg, men det vedt jeg, at aldrig havde vi bedet Værelse til at bevise, at mere udansk var ingen Udvald, dog nei, kun til

at vise, at vi end have Dødsen som samme Maade, som vore Fædre i fire hundrede Aar, og vi selv for fire Aar siden!

N. F. S. Grundtvig.

Forslag angaaende Salg af Tørv.

Forbrøget af Tørv er, især i Hovedstaden, saare betydeligt, saa at denne Artikel vel fortjente nogen nærmere Opmærksomhed.

Den sædvanlige Maade, at sælge Tørv, er i Ensele eller Luffvold; men begge disse Maader have, om ikke Snyderte, saa dog Nærighed til Følge. Salget i Enselevold foranlediger Eierne af Tørvemose til at gøre Formene saaledes in Miniature, og Tørvemose bliver Hjerdeparten saa stor, som den mere hensigtsmæssig kunde, og derfor burde være. Denne Uansigtsløshed har for sig selv til Følge, saavel ved Tørvens Strøgning, Kædet og Ekruening, som og ved Paakædet, Udvald og Stabling af samme. En middelmådig Huusholdning kan gjennem bruge 50 Tusinde saadanne Tørv, og større Familier forholdsmaasig mere. Hver hedsommelig og udvaldsende er ikke saadan Udvaldsing fra begge Sider; og forholdsmaasig medgaar derved saant mere Tid for den, som forarbejder til Salg betydelige Quantiteter, under tiden af 10 til 20 hundrede Tusinde Tørv, Udvaldsing i Enselevold foranlediger Døden til at sammenbringe sine Tørvemose og at stalle Tørvemose saaledes paa Vognen, at en stærk Karl næsten kunde tage et saadant Læs paa Røggen, naar Tørvemose blev lagt derefter; imidlertid udgaaer en heel Dag, og under tiden vel en Del af Natten med, til at transportere et saadant Læs, i hvilken Tid de samme Heste kunde have slæbt et langt større Læs, og saaledes slæde usigt mere, end foruden, paa Karl og Tid, samt Heste og Vogn; thi det Quantum, som ikke transporteres den ene Dag, forsendes en anden Dag.

Al saadan Mænge kunde afhjædes, om det af Bedkommende blev givet den Bestemmelse, at al Handel med Tørv skulde ske efter Cubismaal, og formentes Alen her at være det meest hensigtsmæssige, da samme forsendes i alle Huse og var

